

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

intelligibiles secundum esse tam representati-
vum quam entitativum dimanent à natura An-
geli eamque proprietates, quia tamen non con-
tinentur formaliter in illa, sed tantum virtuali-
ter, sive radicaliter; ex eo quod comprehenda-
tur essentia Angeli, non sequitur quod ejus spe-
cies intelligibiles, & objecta per illas represen-
tata, secundum proprias & distinctas eorum ra-
tiones cognosci debeant: ut enim hoc sequatur,
non sufficit contentia virtualis hujusmodi spe-
ctatum in essentia Angeli; sed requiritur for-
malis.

Verum hæc etiam responsio facile potest con-
fiteri. Constat enim res distincte & proprie cog-
noscitur per causas suas, imò tunc est scientifica &
propria rei cognitio, quando per suas causas cog-
noscitur; & tamen res sive effectus non conti-
nentur in suis causis, nisi radicaliter & virtualiter;
formaliter quippe non sunt nisi in se & extra cau-
sas. Ergo si species intelligibiles quibus Angelus
utitur à se cognoscit, sint rigorosæ proprietates ip-
sius substantiæ; non obstante quod radicaliter
illam in illa contineantur, si tamen substantia
illa comprehendatur ab Angelo, poterit per ip-
sum perfecte & distincte cognoscere suas species,
nec non objecta per illas representata.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obijciens primò: D. Thomas hic art. 2. Spe-
cies Angelorum vocat formas illis connatu-
rales. Sed non possent sic appellari, si ab illo-
rum essentia ut propriæ passionis non fluerent:
Ergo species Angelorum sunt propriæ & in rigo-
rosiorum proprietates.

Confirmatur: Idem S. Doctor infra quæst. 64.
art. 1. probat cognitionem naturalem Dæmonum
non esse ablatam aut diminutam per peccatum,
quæ sequitur eorum naturam. Et hic quæst. 54.
art. 2. ad 1. ait quod in Angelo non generatur
scientia, sed naturaliter adest: Atqui si species
non resisterent ab essentia Angeli ut propriæ
passiones, non posset dici quod scientia sequitur
naturam Angeli, & naturaliter illi adest: Ergo
idem quod prius.

Respondeo ad argumentum, concessa Majori,
negando Minorem; licet enim species intelli-
gibiles Angeli non fluant ab ejus essentia ut pro-
priæ passionis, possunt tamen dici formæ illi
connaturales; & hoc ex triplici capite. Primò
quidem quia sunt debite Angelo: cum enim ille
imperfectissimus inter creaturas intellectuales,
omnino connaturaliter esse in actu primo comple-
tur ad intelligendum, & ad cognoscendas cunctas
naturas ad ordinem hujus universi perti-
nentes, ut articulo præcedenti declaravimus. Se-
cundo quia Angeli species illas simul cum sua
natura in instanti creationis receperunt; juxta
quem modum etiam justitia originalis, si Adam
non peccasset, diceretur connaturalis posteris, &
omnes cum justitia originali nascerentur. Ter-
tio species dicuntur connaturales Angelo, pro-
pter potentiam & aptitudinem passivam natura-
lem, quam ad illas habet intellectus Angelicus,
secundum quam rationem etiam receptio lucis
dicitur connaturalis diaphano. Unde S. Tho-
mas 1. 2. quæst. 6. art. 5. ad 2. dicitur ali-
quid naturale dupliciter: uno modo quia est à natura
sua à principio activo; sicut calefacere est natura-
le igni: alio modo secundum principium passivum

Tom. II.

A quia scilicet est innata inclinatio ad recipiendum
actionem à principio extrinseco; sicut motus cæli di-
citur esse naturalis, propter aptitudinem naturalem
cælestis corporis ad talem motum.

Ad confirmationem respondeo, D. Thomam
primo loco solum velle quod cognitio naturalis,
subindeque species intelligibiles, consequantur
naturam Angelicam, consecutione debiti, non
emanationis: ad quod sufficit quod Angelus exi-
gat naturaliter species sibi communicari. In se-
cundo vero loco, ly naturaliter, contraponitur
huic quod est recipere scientiam per acquisitio-
nem & discursum.

B Obijciens secundò: Accidentia quæ producun-
tur per eandem actionem quæ producit substantia,
sunt proprietates illius: Sed species intelli-
gibiles per eandem actionem quæ fit Angeli sub-
stantia, producuntur, scilicet per creationem;
concreantur enim cum ipsa Angeli substantia;
non verò ex illa educuntur; tum quiaeductio
præsupponit subjectum, hæc verò species inci-
piunt cum ipsa substantia Angeli; tum etiam
quiaeductio fit per transmutationem subjecti,
Angelus autem non transmutatur in productio-
ne specierum intelligibilium: Ergo species in-
telligibiles Angelorum, sunt eorum proprie-
tates.

C Respondet Joannes à S. Thoma, negando
Majorem: Non tantum enim proprietates, sed
etiam quæcumque accidentia alicui connaturali-
ter debita, sive sint proprietates, sive non, in
instanti generationis per eandem actionem per
quam fit subjectum producuntur: unde cum spe-
cies intelligibiles sint debite Angeli in instanti
creationis; quamvis non sint rigorosæ illorum
proprietates, eò quod substantia Angeli non de-
terminet Deum per modum principii activi, sed
tantum passivi ad illas producendas; tamen per
eandem actionem creativam, quæ fit substantia
Angeli, producuntur.

D Hæc solutio probabilitate non caret: melius
tamen respondetur, datâ Majori, negando Mi-
norem: hujusmodi enim species per actionem
eductivam producuntur. Ad probationem in
contrarium, dicendum est, ad educationem non
requiri necessariò quod subjectum supponatur
prius tempore productum, & formâ educendâ
privatum, sed sufficere quod præcedat formam
prioritatem naturæ, & producat per actionem
distinctam ab ea quæ producit: unde
eductio non debet fieri semper cum actuali trans-
mutatione subjecti, sed sufficit quod de se fit
transmutativa illius. Patet hoc in gratia collata
Angelis, & Adamo, in instanti creationis: illa
enim, juxta communem sententiam, non fuit
creata, sed de potentia obedienciali illorum edu-
cta; quia licet subjectum non præcesserit in ali-
quo instanti privatum hujusmodi formâ: Deus
enim (inquit Augustinus) erat in Angelis si-
mul condens naturam, & largiens gratiam; fuit
tamen per distinctam actionem productum:
unde licet ibi non fuerit actualis subjecti trans-
mutatio, illa tamen actio ex se erat transmuta-
tiva illius; utpote productiva formæ quæ non
erat cum eo necessariò connexa, & quæ proinde
poterat illud prius tempore productum suppo-
nere. Idem cum proportionem dicendum est in
præsenti.

E Obijciens tertio: Nulla res patitur violentiam,
per hoc quod sibi auferantur accidentia commu-
nia, sed tantum si auferantur propria: Atqui si

Bbb ij

Ange-

65.

66:

67.

68.

69.

Angelus produceretur sine speciecus, pateretur A violentiam, sicut & nunc si ab eo auferrentur: Ergo illae sunt verae & rigorosae proprietates, & non solum accidentia communia naturae Angelicae.

70. Respondeo, ut aliquid dicatur pati violentiam, sufficere quod ei denegetur vel auferatur id quod requirit ad suum complementum, & ad quod per modum principii activi vel passivi inclinatur: nam causa secunda habens objectum applicatum, & virtutem proportionatam in suo ordine, esset in statu violento, si negaretur illi concursus Dei; & corpus ultimò organizatum, si non infunderetur anima, licet causa secunda ad Dei concursum, & corpus ad animam, non habeant inclinationem activam, sed tantum passivam: unde cum natura Angelica species intelligibiles ad suum complementum requirat, & illas per modum principii, saltem passivi, conaturaliter respiciat, ut supra vidimus, Angelus pateretur violentiam, si absque illis produceretur, vel si nunc ab eo auferrentur; quamvis ab ejus essentia activè non diminent ut propriae ejus passionibus.

71. Objicies ultimò: Si species Angeli non essent naturales ejus proprietates, homo esset perfectioris naturae quam Angelus: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Sequela Majoris probatur: Natura intellectiva quae potest seipsam reducere in actum ex propriis principiiis, perfectior est ea quae ab intrinseco, & ex propriis principiiis non potest se in actum reducere: Atqui natura humana ratione intellectus agentis potest seipsam reducere in actum, acquirendo species, quod tamen non potest natura angelica, si species intelligibiles ab ejus essentia non fluant tanquam proprietates: Ergo si species Angeli non essent naturales ejus proprietates, homo esset perfectioris naturae, quam Angelus.

72. Respondeo negando sequelam: ad cujus probationem, nego absolute Antecedens. Nam ex Aristotele 2. de caelo textu 60. & ex Divo Thoma 1. 2. quaest. 3. art. 5. ad 2. natura illa quae bonum suum consequitur nobilius, & nobiliori modo, etiam si fiat cum exteriori auxilio, perfectior est & nobilior illa quae bonum suum imperfectius consequitur ex seipsa: sicut homo est nobilior brutis, etsi non possit acquirere propriam perfectionem & beatitudinem, nisi cum auxilio externo Dei.

ARTICULUS IV.

Verum Angeli per species universales intelligant, & eo universales, quò ipsi sunt in natura superiores?

73. **Q**uestio non procedit de universali in causando, quo pacto Deus & corpora caelestia dicuntur universalia, quia plures & diversos causant effectus: nec de universali in praedicando, quomodo naturae communes, & per operationem nostri intellectus à suis inferioribus abstractae, per comparationem ad illa appellantur universales: sed de universali in representando, quod scilicet plura objecta simul representat, non confusè & secundum aliquam rationem communem in qua conveniunt, sed clarè & distinctè, & secundum proprias rationes specificas & individuales. Unde sensus tituli est, an

Angeli intelligant per species plura objecta clarè ac distinctè representantes, & tantò plura, quantum sunt in natura superiores & perfectiores?

Negat Scotus, & omnes illi qui docent Angelum desumere suas species ab objectis, quibus favet Vazquez hic disp. 203. cap. 2. dicent et hypotesi (quam tamen negat) quòd deum species in Angelis, adhuc non posse cum fundamento, imò nec cum probabili conjectura affirmari, quòd superior per speciem universalem naturas sibi inferiores intelligat.

B Sententia tamen affirmans, communis est apud Theologos, eamque expressè docet S. Thomas hic art. 3. omnemque ejus Discipuli; licet Ferrerianis 2. contra Gentes cap. 98. ejus doctrinam censent esse intelligendam de Angelis superioribus in hierarchia vel ordine, non in gradu specifico & natura: alii verò existunt species Angeli superioris dici universales, non quòd plures naturas & quidditates specificas representent, sed solum quia representant plura eadem naturae individua, aut plures ejus proprietates & modos.

S. I.

Vera sententia statuitur.

C **D**ico primò: Angeli intelligunt per species universales, hoc est plura objecta simul representantes.

Probat primò: Species angelicae non sunt desumptae à rebus, sed immediate à divina essentia exemplatae ac derivatae, ut art. 3. ostendimus. At quamvis species ab objecto causata, illam solum quidditatem & naturam à qua causatae sunt, representent, quia ex ipso objecto à quo causantur determinationem & limitationem habent; illae tamen quae immediate exemplatae ac derivatae sunt à divina essentia, possunt plures naturas representare: sicut & ipsa divina essentia à qua derivatae sunt, & cujus sunt effluxus & participationes, ut est species exemplarum, omnes naturas creatas & creabiles clarè & distinctè representat.

D Confirmatur: Species quae intellectus nostri exprimit ex aliis praconceptis, puta species motus aurei, chimerae, &c. plura continent distinctae naturae: quia non exprimuntur, nec consequenter mensurantur à rebus ut sunt in se, sed ut sunt in intellectu, qui potest adunare quaecumque distincta sunt. Item figura impressa cereae & chartae continet canem, leonem, & alia; cum latet in una figura: quia non mensuratur à rebus prout sunt in seipsis, sed juxta modum essentiae quem habet in sigillo in quo univertur, & à quo derivantur. Denique imago domus expressa in charta ab artifice, continet ligna, lapides, & cetera ad domus constructionem requisita: quae non accipit unitatem ab illis rebus, ut in seipsis, sed ut sunt in intellectu eas adunante, & ex illa unam formante ideam domus faciendae. Cum ergo pariter species angelicae non exprimantur, nec mensurentur à rebus quas representant, ut sunt in seipsis, sed prout sunt in essentia divina in specie & idea sicut divina essentia, una & simplicissima existens, plures naturas & quidditates clarè & distinctè representare potest, ita & species angelicae ab illa derivatae exemplatae.

E Probat secundò: Virtutes in causis inferioribus divise, adunantur in causis superioribus & superioris ordinis. Sed species impressae sunt quidem